

Informasjon til skolene fra Fylkesmannen om spørreskjema til elevene

Hva kontrollerer Fylkesmannen i tilsynet?

Når vi (Fylkesmannen) foretar tilsyn, skal vi kontrollere om skolen følger reglene i opplæringsloven med forskrift. Temaet for tilsynet med skolen er: «Skolens arbeid med elevenes utbytte av opplæringen». Spørreundersøkelsen til elevene vil særlig kontrollere skolens arbeid med læreplanene i fag (opplæringsloven §§ 2-3/3-4, forskriften §§ 1-1/1-3) og undervisvurderingen (forskriften kap. 3). Mer informasjon om tilsynstemaet finner dere i veiledningen:

http://www.udir.no/Regelverk/Tilsyn/_Tilsyn/Rettleiingsmateriell-for-felles-nasjonalt-tilsyn-2014-2017/

Hvorfor spørreundersøkelse?

Noen av kontrollspørsmålene i dette tilsynet gjelder grunnlaget for opplæringen, kriterier for vurdering, veiledning i undervisvurderingen og involvering i vurderingen. Det er viktig å kontrollere i hvilken grad elevene opplever å ha blitt gjort kjent med og får veiledning i dette. Sammen med annen informasjon vil svarene danne grunnlag for å vurdere situasjonen på skolen.

Hvorfor benyttes ikke Elevundersøkelsen?

Mange av spørsmålene i denne spørreundersøkelsen ligger nært opp til spørsmål i Elevundersøkelsen. Vi har derfor vurdert om vi kunne bruke Elevundersøkelsen direkte, men har kommet frem til at det kan bli vanskelig å benytte Elevundersøkelsen i innhenting av informasjon for dette tilsynet. I tilsynet ser vi på enkeltfag, og Elevundersøkelsen vil ikke kunne understøtte dette. I tillegg er svaralternativene i Elevundersøkelsen gradert slik at de blir vanskeligere å bruke i tilsynssammenheng. Det er dessuten viktig at informasjonen som Fylkesmannen innhenter, beskriver situasjonen på skolen når tilsynet finner sted.

Informasjon til elevene

Vi har laget en kort informasjon til elevene om spørreundersøkelsen på baksiden av spørreskjemaet. Dere må gi elevene god nok tid til å lese denne før undersøkelsen. Denne informasjonen til elevene gir ikke nærmere veiledning om å forstå spørsmålene.

Før elevene skal svare på spørsmålene, kan dere vurdere om dere vil ta en gjennomgang av spørsmålene. Hensikten er å hjelpe elevene til å forstå spørsmålene riktig. Alternativt kan dere gi en forklaring bare til elever som lurer på et spørsmål. Dere vurderer dette både ut fra årstrinn, tid til disposisjon og situasjonen i klassen. Nedenfor er det noen tips til innholdet i en slik forklaring. Veiledningen er skrevet som om dere snakker direkte til en elev. Dere bør tilpasse forklaringen og eksemplene til årstrinnet elevene er på, og til situasjonen på skolen.

NB! Elevene skal, når de svarer, bare tenke **på situasjonen i det faget** som er angitt for den aktuelle klassen på spørreskjemaet! Dette er det viktig å presisere for elevene!

VEILEDNING TIL SPØRSMÅLENE

1. Forklarer læreren hva som er målene i faget slik at du forstår hva du skal lære?

Når vi snakker om målene i faget, så betyr det hva du skal mestre etter at du er ferdig med opplæringen (om et emne). Når du svarer ja, betyr det at læreren i dette faget har forklart deg skriftlig og/eller muntlig hva du skal mestre etter at dere ha fått opplæringen i faget (om et emne). Det betyr at du vil forstå hva du skal lære. Det kan både være hva du skal vite noe om, og

hva du skal kunne gjøre i ulike situasjoner. Dette kaller vi kompetanse. Dersom du svarer nei, betyr det at du ikke husker å ha fått slik informasjon, eller at du ikke forstod hva læreren mente når læreren forklarte målene.

Lærerne kan informere om målene på ulike måter. De kan for eksempel presentere målene skriftlig for hele klassen på tavla eller powerpoint, fortelle det muntlig i klassen eller skrive dem inn i uke-/ periodeplaner. Det viktige er at du opplever å ha fått og forstått informasjonen.

2. Får du vite hva læreren legger vekt på når arbeidet ditt i faget blir vurdert?

Når du har levert inn et arbeid, holder en presentasjon eller på annen måte viser hva du mestrer, så skal læreren vurdere arbeidet. Læreren må da se på hva som er bra med det du gjør og hva du må jobbe mer med. Får du på forhånd vite hva læreren ser etter når han/hun skal vurdere arbeidet ditt, og hva læreren legger mest vekt på, det vil si hva læreren synes er viktigst? Når du f. eks. holder en presentasjon, får du da vite på forhånd om læreren legger vekt på hvordan du snakker, om det er viktig med hele setninger eller bare stikkord, osv. (Gi gjerne noen konkrete eksempler fra det aktuelle faget).

3. Forteller læreren deg underveis i opplæringen hva du får til i faget?

4. Snakker læreren med deg underveis i opplæringen om hva du bør gjøre for å bli bedre i faget? Veiledningen gjelder for både spørsmål 3 og 4:

Læreren kan skrive kommentarer til deg på læringsplattformen eller på en prøve. Læreren kan snakke med deg i løpet av timen, eller dere kan ha en samtale etter timen. Når læreren snakker med deg eller skriver kommentarer til deg om arbeidet ditt i faget,

- Forteller læreren deg hva du får til i faget? (sp. 3)?

- Snakker læreren med deg om hva du bør gjøre for å bli bedre i faget? (sp. 4).

Det kan f.eks. være at læreren forklarer hvorfor du gjorde en god presentasjon, eller hvorfor du må jobbe mer med presentasjonen. Et annet eksempel er at læreren forklarer eller skriver ned hva som var bra på en prøve du har hatt, eller hva du må arbeide videre med i det temaet prøven handlet om.

NB! Vi har et eget spørsmål om en halvårig samtale med lærer og kontaktlæreren. Når du svarer på spørsmål 3 og 4, skal du derfor tenke på hva skjer jevnlig underveis i skoleåret, du skal ikke tenke på den halvårige samtalen.

5. Får du være med og vurdere arbeidet ditt i faget, for eksempel hvordan du har gjort det i en oppgave, en framføring eller et prosjekt?

Du kan delta i å vurdere arbeidet ditt på ulike måter. Læreren kan for eksempel snakke med deg etter en framføring der han/hun ber deg forklare hva du synes var bra, hva du synes ikke var så bra og hvorfor du mener dette. Andre ganger kan læreren be deg om å lage en skriftlig kommentar til arbeidet ditt, eller hvordan du har arbeidet med en oppgave (skrive en logg). Enkelte ganger kan kanskje du vurdere dette sammen med flere elever, f. eks. dersom dere har hatt en gruppeframføring.

6. Får du være med og vurdere hvordan du utvikler deg i faget gjennom skoleåret?

Her tenker vi ikke bare på hvordan du har gjort det i et konkret arbeid eller en prøve, men hvordan du synes du utvikler deg i faget gjennom skoleåret. Spørsmål læreren kan be deg vurdere, er for eksempel: Blir du bedre i faget, eller synes du at faget blir vanskeligere? Hvorfor? Har du økt eller redusert innsatsen i faget? Hvorfor?

Det er mulig at læreren ber deg vurdere hvordan du utvikler deg i faget både muntlig eller skriftlig eller begge deler. For å svare ja, er det viktig at du opplever at du blir oppfordret av læreren til å vurdere hvordan du utvikler deg.

7. Tenk på samtalen du har med læreren/kontaktlæreren din hvert halvår:

Forteller læreren deg i denne samtalen hva du får til i faget?

8. Tenk på samtalen du har med læreren/kontaktlæreren din hvert halvår:

Snakker læreren med deg i denne samtalen om hva du bør gjøre for å bli bedre i faget?

Veiledningen gjelder for både spørsmål 7 og 8:

Spørsmålene her er spesielt knyttet til en planlagt samtale som faglæreren eller kontaktlæreren har med deg om din faglige situasjon. Dersom du ikke har hatt en slik samtale, skal du ikke svare på spørsmålet. NB! Også i dette spørsmålet skal du tenke på situasjonen i det faget som spørreundersøkelsen omhandler! Samtalen skal dreie seg om hvordan du har utviklet deg faglig over en lengre periode (f. eks. et halvt år), ikke bare hvordan du har gjort det på en bestemt prøve eller et bestemt arbeid. Både du og læreren skal kunne si noe om hvordan dere mener du har utviklet deg i faget.

Etter samtalen skal du vite hvordan du ligger an i faget fordi læreren har forklart deg det. Du skal i tillegg vite hva du kan gjøre for å bli bedre i faget (med mindre læreren mener du gjør det topp!). Læreren skal forklare deg hva du bør jobbe mer med, og gi deg noen råd om hvordan du kan få det til.

NB! Dersom undersøkelsen blir gjennomført tidlig i skoleåret, kan det være at læreren enda ikke har hatt en slik samtale. Fylkesmannen/skolen må da klargjøre om eleven skal svare på spørsmålene ut fra forrige skoleår. I så fall må elevene få tydelig beskjed om dette.